

การสลับภาษาของชาวไทดำที่อาศัยอยู่ในตำบลสระพัฒนา อำเภอ กำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

Code switching in Tai Dam Communities at Sapattana Subdistrict,
Kamphaeng Saen, Nakhon Pathom

ยุพิน ทองเชื้อ¹ และชไมภักดิ์ เตชัสอนันต์²

Yoopin Tongchue¹ and Chamaipak Tayjasanant²

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสลับภาษาของชาวไทดำที่อาศัยอยู่ในตำบลสระพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐมตามปัจจัยด้านอายุและวัจนลีลา และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อที่มีต่อการสลับภาษาและการสลับภาษาในชีวิตประจำวัน โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ การสังเกตการณ์พร้อมทั้งบันทึกเสียง และการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่าการสลับภาษา 4 ประเภทคือ การสลับภาษาในระดับคำหรือวลี การสลับภาษาภายในประโยค การสลับภาษาระหว่างประโยค และการสลับภาษาระดับข้อความที่ยาวกว่าประโยค โดยการสลับภาษามีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ เพื่อให้เกิดการรับรู้คำศัพท์ร่วมกัน แสดงความเป็นพวกพ้องทางสังคม และแสดงทัศนคติหรืออารมณ์ สำหรับปัจจัยด้านอายุและวัจนลีลาพบว่าต่างก็มีผลต่อความถี่ของการสลับภาษาที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่าความเชื่อและการสลับภาษาในชีวิตประจำวันไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกันเสมอไป งานวิจัยชิ้นนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการศึกษาการสลับภาษาในภาษาอื่นๆตามแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคม

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาภาษาศาสตร์ประยุกต์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Abstract

The purposes of this study are 1) to study code-switching between Tai Dam and Central Thai of Tai Dam residents in Sapattana Subdistrict, Kamphaeng Saen, Nakhon Pathom with regards to age and style; and 2) to study the relationships between beliefs towards code-switching and the behaviors of code-switching in their daily lives. The sample consisted of nine people from the target area. The research instruments used were audio-recorded observations and interviews. The gathered data were analyzed by using the analytical description method. The findings reviewed four types of code-switching: tag-switching, intra-sentential switching, inter-sentential switching and long turns. The purposes of the code-switching were to understand the meaning of the words or phrases used, to show social solidarity, and to show attitudes or emotions. It was also revealed that age and style influenced the frequency of code-switching at different levels. The study further revealed that beliefs towards code-switching did not always correspond to the behavior of code-switching in the daily life conversations. This research is beneficial for studying code-switching in other languages in the field of sociolinguistics.

1. บทนำ

ในปัจจุบันสังคมไทยเป็นสังคมหนึ่งที่สมาชิกของสังคมเป็นผู้รู้หลายภาษา (Multilingual) เนื่องจากมีประชากรหลายเชื้อชาติ รวมทั้งชนกลุ่มน้อยต่างๆ ที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานและอาศัยอยู่ในประเทศไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และในบรรดาชนกลุ่มน้อยเหล่านั้นมีชนกลุ่มน้อยพวกหนึ่งซึ่งมีชื่อเรียกหลากหลาย เช่น ไทยทรงดำ ไทดำ ผู้ไทดำ ช่าง ช่าง เป็นต้น ซึ่งในที่นี้ใช้ชื่อว่า “ไทดำ” ได้อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยมาเป็นเวลานาน ด้วยเหตุนี้ชาวไทดำจึงต้องเรียนรู้ภาษาไทยกลางเพื่อสื่อสารกับคนไทยในสังคม ดังนั้นชาวไทดำจึงเป็นผู้รู้สองภาษา (Bilingual) คือ เป็นผู้ที่ยังเข้าใจหรือพูดได้ทั้งภาษาไทดำและภาษาไทยกลาง และการพูดสองภาษาสลับกันไปมาส่งผลให้เกิดปรากฏการณ์ทางภาษาที่เรียกว่า การสลับภาษา (Code-switching) ซึ่ง Gardner-Chloros (1991: 361) ได้อธิบายว่า การสลับภาษาเป็นการใช้สองภาษาหรือมากกว่าสองภาษาในการสนทนาครั้งหนึ่ง เช่นเดียวกับ Spolsky (1998: 49) ได้อธิบายว่า “การสลับภาษา” เกิดจากผู้รู้สองภาษาพูดสลับภาษาในระหว่างการสนทนา ซึ่งรูปแบบของการสลับภาษาอาจเป็นการสลับภาษาระหว่างประโยคหรือการสลับภาษาภายในประโยคเดียวกันในระดับคำหรือวลี

ในอดีตที่ผ่านมา มีงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสลับภาษา เช่น รัชฎาพร นาถบุญ (2536) ได้ศึกษาการสลับเปลี่ยนภาษาของชาวเชียงใหม่ พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการสลับภาษา คือ รูปแบบที่เป็นทางการ อาชีพ คู่สนทนา และสถานที่ และต่อมา บงกช ฐานุตตม (2541) ได้ศึกษาการสลับภาษาระหว่างภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นใต้ของนักศึกษาชาวใต้ พบว่ามีการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้สูงที่สุดทั้งในวันมาเรียนและวันหยุด และยังพบว่าความสัมพันธ์ของคู่สนทนาและสถานที่ที่มีผลต่อการสลับภาษา สำหรับประเภทของการสลับภาษา Sankoff and Poplack (1981) ได้จำแนกไว้ 3 ลักษณะ คือ การสลับภาษาระดับคำหรือวลี (Tag-switching) การสลับภาษาภายในประโยค (Intra-sentential switching) และการสลับภาษาระดับประโยค (Inter-sentential switching) และในประเด็นนี้ อัญชลี ชัยวิเชียร (2550) ได้ศึกษาการสลับภาษาระหว่างภาษาไทยและภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ศึกษาในหลักสูตรการเรียนการสอนแบบสองภาษา พบว่ามีการสลับภาษาเกิดขึ้น 2 ประเภทคือ การสลับภาษาภายในประโยค (Intra-sentential-switching) และการสลับภาษาระดับประโยค (Inter-sentential switching)

สำหรับการสลับภาษานั้นจะมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไปซึ่ง Crystal (2006) ได้จำแนกวัตถุประสงค์ของการสลับภาษาไว้ 3 ประการได้แก่ เพื่อให้เกิดการรับรู้ร่วมกันของคำศัพท์ที่ไม่มีในภาษาของผู้พูด เพื่อแสดงความเป็นพวกพ้องทางสังคม เพื่อแสดงทัศนคติหรืออารมณ์ต่างๆ และที่ผ่านมามีงานวิจัยของ ฉันทณี รักธรรมยิ่ง (2538) ได้ศึกษาการสลับภาษาของอายุรแพทย์ พบว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการรับรู้ร่วมกันของคำศัพท์โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำศัพท์ในวงการแพทย์ อีกทั้ง นันทนา อินทมานะ และคณะ (2547) ศึกษาการสลับภาษาระหว่างภาษาไทยกลางกับภาษาไทยถิ่นอีสานของนักเรียนโรงเรียนวังตะเคียนวิทยาคม พบว่านักเรียนจะใช้ภาษาอีสานกับคนในครอบครัวแต่จะใช้ภาษาไทยกลางกับครูเพื่อแสดงความเป็นพวกพ้องทางสังคม นอกจากนี้ จารุพรรณ แก่นจันทร์ (2552) ได้ศึกษาการสลับภาษาในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ พบว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อคุมชั้นเรียน มอบหมายงาน ชวนให้ร่วมกิจกรรม และแสดงอารมณ์ ความรู้สึกต่างๆ

อย่างไรก็ตามยังมีปัจจัยบางประการที่มีอิทธิพลต่อการสลับภาษาได้แก่ “อายุ” ซึ่ง อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2541: 30) ได้กล่าวว่า อายุเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มีการใช้ภาษาแตกต่างกันหรือผู้พูดที่อยู่ในวัยต่างกันย่อมใช้ภาษาต่างกัน ในทำนองเดียวกัน ดิยู ศรีนราวัฒน์ (2551: 63) กล่าวว่าไว้ว่า อายุเป็นเครื่องบ่งชี้รูปแบบการใช้ภาษาในการสื่อสารระหว่างสมาชิก และสืบเนื่องจากการสลับภาษาเป็นรูปแบบหนึ่งของการใช้ภาษาในการสื่อสาร ดังนั้นอายุจึงมีอิทธิพลต่อการสลับภาษาดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของ อรรจนี สีหะอำไพ (2530) ได้ศึกษาเรื่องการสลับภาษาของมัคคุเทศก์ พบว่าอายุเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้เกิดการสลับภาษา เช่นเดียวกับ ชูลีพร สวยสด (2548) ได้ศึกษาการพูดคำภาษาอังกฤษปนในภาษาไทย

ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ พบว่านักเรียนที่อยู่ในระดับสูงกว่าหรือมีอายุมากกว่ามีความถี่ในการใช้คำภาษาอังกฤษมากกว่านักเรียนที่มีอายุน้อยกว่า

“วจนลีลา” ก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการสลับภาษาเช่นกัน ซึ่ง *Joos (1961 อ้างใน อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2545: 76-78) ได้จำแนกวจนลีลาออกเป็น 5 ระดับได้แก่ วจนลีลาตายตัว วจนลีลาเป็นทางการ วจนลีลาหรือ วจนลีลาเป็นกันเอง วจนลีลาสนิทสนม สำหรับประเด็นนี้ Surawan (1975 อ้างใน สุทธิธา ว่องพาณิชเจริญ, 2540: 9) ได้ศึกษาการพูดของนักศึกษาไทยในสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับการแทรกแซงทางภาษาและการแปรทางภาษา พบว่าปัจจัยที่ทำให้เกิดการสลับภาษาคือ วจนลีลา คู่สนทนา บทบาทความสัมพันธ์ระหว่างคู่สนทนา และหัวข้อที่พูด อีกทั้ง รั้งสรรพ จันดี๊ะ (2541) ได้ศึกษาการใช้วจนลีลาและธัมมวจนโวหารล้านนาของพระสงฆ์ภาคเหนือ พบว่าภาษาพระมีโครงสร้างที่เป็นแบบแผนเฉพาะ และมีการใช้วจนลีลา 5 รูปแบบ ได้แก่ วจนลีลาแบบตายตัว แบบเป็นทางการ แบบปรึกษาหารือ แบบเป็นกันเอง และแบบสนิทสนม

นอกจากที่กล่าวมาในการวิจัยครั้งนี้ยังมีการศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับความเชื่อ (belief) ซึ่ง Rokeach (1968) ได้อธิบายว่า ความเชื่อ หมายถึง ความคิดใดๆของบุคคลซึ่งอาจจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม แต่ผู้อื่นสามารถรับรู้ถึงความเชื่อได้จากการกระทำหรือคำพูด นอกจากนั้น จันทรศิริ นิตยฤกษ์ (ม.ป.ป.) ได้กล่าวว่าความเชื่อไม่ว่าจะเกิดจากความรู้สึกหรือการไตร่ตรองด้วยเหตุผลก็ตาม เมื่อเกิดความเชื่อแล้วมักจะแสดงออกทั้งทางกาย และวาจา สำหรับประเด็นนี้มีงานวิจัยของ สุทธิทิพย์ สว่างผล (2543) ได้ศึกษาความเชื่อของชาวไทยดำที่ตำบลประชาสุขสันต์ อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร พบว่าความเชื่อมีบทบาทในการกำหนดรูปแบบการดูแลสุขภาพ และยังมีผลต่อความคิดเรื่องการเจ็บป่วย นอกจากนั้น บุญมี ปาวิชาติธนกุล (2546) ได้ศึกษาความเชื่อเรื่องผีในพิธีกรรมของชาวไทยโซ่งบ้านไผ่หูช้าง ตำบลไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม พบว่าความเชื่อในเรื่องการนับถือผีบรรพบุรุษนั้นมีอิทธิพลต่อการประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อนั้นๆ

หลังจากที่ได้ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยต่างๆเกี่ยวกับการสลับภาษาที่ผ่านมา พบว่ามีปัจจัยหลายประการที่มีผลต่อการสลับภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยด้านอายุ และวจนลีลาเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการสลับภาษาในงานวิจัยหลายชิ้น และพบว่าความเชื่อมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่แสดงออกด้วยคำพูด และจากการศึกษาทำให้ผู้วิจัยทราบว่างานวิจัยเกี่ยวกับการสลับภาษาของชาวไทยดำในสังคมไทยนั้นยังมีอยู่น้อย ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการสลับภาษาของชาวไทยดำที่อาศัยอยู่ตำบลสระพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐมว่ามีลักษณะอย่างไร และเพื่อศึกษาว่าปัจจัยด้านอายุ และวจนลีลามีผลต่อการสลับภาษาของชาวไทยดำหรือไม่ อีกทั้งผู้วิจัยต้องการศึกษาว่าความเชื่อที่มีต่อการ

สลับภาษาและการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้จะทำให้เห็นถึงการใช้ภาษาของชาวไทยดำในปัจจุบันและแนวโน้มการใช้ภาษาไทดำที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาการสลับภาษาระหว่างภาษาไทดำและภาษาไทยกลางของชาวไทยดำที่อาศัยอยู่ตำบลสระพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
- 2.2 เพื่อศึกษาว่าปัจจัยด้านอายุ และวัจนลีลามีผลต่อการสลับภาษาหรือไม่
- 2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อของผู้พูดภาษาไทดำที่มีต่อการสลับภาษาและการสลับภาษาในชีวิตประจำวัน

3. สมมติฐาน

1. มีการสลับภาษาระหว่างภาษาไทดำและภาษาไทยกลางของชาวไทยดำที่อาศัยอยู่ตำบลสระพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐมในรูปแบบและกรณีต่างๆ
2. ปัจจัยสังคมด้านอายุและวัจนลีลามีอิทธิพลต่อการสลับภาษาที่แตกต่างกัน
 - 2.1 ช่วงอายุวัยรุ่นมีการสลับภาษามากกว่าช่วงวัยกลางคนและวัยสูงอายุ
 - 2.2 ระดับความเป็นทางการมากกว่าจะมีการสลับภาษามากกว่า
3. ความเชื่อของผู้พูดภาษาไทดำมีความสัมพันธ์กับการสลับภาษาที่แตกต่างกัน

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

การสลับภาษา (Code switching) หมายถึง การเลือกใช้ภาษาไทดำสลับกับการใช้ภาษาไทยกลาง ซึ่งรวมไปถึงการปนภาษา (Code mixing) ระหว่างภาษาไทดำและภาษาไทยกลางในระดับคำ วลี และประโยค

ภาษาไทยกลาง (Central Thai) หมายถึง วิชาภาษาไทยที่ใช้เป็นภาษาราชการและเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารกันทั่วประเทศ

ภาษาไทดำ (Tai Dam) หมายถึง ภาษาของชาวไทดำ หรือภาษาของลาวโซ่ง ซึ่งชาวไทดำที่อาศัยอยู่ในตำบลสระพัฒนา อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ใช้ติดต่อสื่อสารกันในชีวิตประจำวัน

ความเชื่อ (Belief) หมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในที่นี้หมายถึง ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างชาวไทดำที่มีต่อปรากฏการณ์การสลับภาษาไทดำ

วัจนลีลา (Style) หมายถึง รูปแบบของคำพูดที่มีระดับความเป็นทางการแตกต่างกันตามสถานการณ์การใช้ภาษา

5. วิธีการวิจัย

5.1 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) เนื่องจากผู้วิจัยมีการกำหนดเกณฑ์ต่างๆเพื่อใช้ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. เกณฑ์ในการพิจารณาด้านอายุ (Age) ได้กำหนดให้แต่ละช่วงอายุห่างกัน 10 ปี เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างของการใช้ภาษาที่ชัดเจน โดยช่วงวัยรุ่นอายุระหว่าง 15-25 ปี ช่วงวัยกลางคนระหว่าง 35-45 ปี และช่วงวัยสูงอายุระหว่าง 55-65 ปี ขึ้นไป

2. เกณฑ์ในการพิจารณาด้านวัจนลีลา (Style) ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของ Joos (1961) ในการจำแนกวัจนลีลาออกเป็น 3 รูปแบบ โดยกำหนดให้สถานที่ที่มีความเป็นทางการแตกต่างกันเป็นตัวแทนของแต่ละวัจนลีลาดังนี้ โรงเรียนเป็นตัวแทนของวัจนลีลาที่เป็นทางการ ร้านค้าเป็นตัวแทนของวัจนลีลาหาหรือและบ้านเป็นตัวแทนของวัจนลีลาสันทสนม โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 9 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 3 คน ตามสถานที่ดังนี้

1. บ้าน คัดเลือกชาวไทดำจำนวน 3 คน จากหนึ่งครอบครัวซึ่งสมาชิกในครอบครัวมีช่วงอายุแตกต่างกัน 3 ช่วงอายุ คือ วัยรุ่น วัยกลางคน และวัยสูงอายุ

2. ร้านค้า คัดเลือกแม่ค้าชาวไทดำที่ขายอาหารในชุมชนไทดำจำนวน 3 คน ซึ่งมีช่วงอายุแตกต่างกัน 3 ช่วงอายุ คือ วัยรุ่น วัยกลางคน และวัยสูงอายุ เนื่องจากร้านค้าขายอาหารมีลูกค้ามาซื้ออาหารจำนวนมากทำให้เห็นสถานการณ์ของการใช้ภาษาได้ชัดเจน

3. โรงเรียน คัดเลือกครูชาวไทยดำที่สอนในระดับอนุบาลจำนวน 3 คน ซึ่งมีช่วงอายุแตกต่างกัน 3 ช่วงอายุ คือ วัยรุ่น วัยกลางคน และวัยสูงอายุ เนื่องจากครูที่สอนในระดับนี้มีโอกาสในการสนทนากับผู้ปกครองในขณะที่มารับและส่งนักเรียนมากกว่าครูที่สอนในระดับอื่นๆ

5.2 การเก็บข้อมูล

งานวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลโดยการสังเกตการณ์พร้อมทั้งบันทึกเสียง และการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ ซึ่งมีลำดับขั้นตอนในการเก็บข้อมูล 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 เก็บข้อมูลด้วยการบันทึกเสียงกลุ่มตัวอย่างที่ละกลุ่มตามสถานที่ คือ บ้าน ร้านค้า และโรงเรียน โดยผู้วิจัยติดต่อกับกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนเพื่อนัดหมายวันและเวลาในการบันทึกเสียง และเมื่อถึงเวลานั้นนัดหมายผู้วิจัยได้ทำการบันทึกเสียงการสนทนาของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนเป็นจำนวน 2 ครั้ง โดยบันทึกเสียงครั้งละ 1 ชั่วโมง และในระหว่างที่มีการบันทึกเสียง ผู้วิจัยได้อยู่บริเวณโดยรอบเพื่อสังเกตพฤติกรรม ความรู้สึก และน้ำเสียงของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสื่อสาร หลังจากผู้วิจัยบันทึกเสียงการสนทนาของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดแล้วจึงได้นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการบันทึกเสียงกลุ่มตัวอย่างมาถอดถอดเสียง (Transcribe) เป็นคำพูดโดยใช้ภาษาไทยและจำแนกข้อมูลออกเป็นกลุ่มตามสถานที่ของการเก็บข้อมูล

ส่วนที่ 2 เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ความเชื่อเกี่ยวกับการสลับภาษา ผู้วิจัยได้ติดต่อกับกลุ่มตัวอย่างอีกครั้งเพื่อสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล โดยผู้วิจัยได้บันทึกเสียงการสัมภาษณ์และนำข้อมูลทั้งหมดมาถอดถอดเสียงเป็นคำพูดโดยใช้ภาษาไทยเช่นเดียวกับข้อมูลในส่วนที่ 1 จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ความเชื่อโดยใช้คำร้อยละ ลำดับต่อมาผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ความเชื่อมาเปรียบเทียบกับข้อมูลในส่วนที่ 1 เพื่อศึกษาว่าข้อมูลด้านสถิติหรือการใช้ภาษาจริงและข้อมูลด้านความเชื่อมีความสอดคล้องกันหรือไม่ สำหรับคำถามที่ใช้สัมภาษณ์มี 12 ข้อ ซึ่งวิธีการตั้งคำถามคือ ตั้งคำถามให้ตรงกับประเด็นที่ต้องการศึกษา โดยคำถามแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ประวัติความเป็นมาและการใช้ภาษาจริงจำนวน 7 ข้อ และคำถามความเชื่อเกี่ยวกับการสลับภาษาจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ 1. ถ้าคุณพบคนไทดำที่เป็นวัยรุ่น คุณคิดว่าจะใช้ภาษาใดในการสื่อสาร 2. ถ้าคุณพบคนไทดำที่เป็นคนสูงอายุ คุณคิดว่าจะใช้ภาษาใดในการสื่อสาร 3. หากคุณสื่อสารกับคนไทยที่สามารถฟังภาษาไทดำเข้าใจ คุณคิดว่าจะใช้ภาษาใดในการสื่อสาร 4. ในการสนทนาครั้งหนึ่งคุณคิดว่าการพูดสลับภาษาเพื่อวัตถุประสงค์ใด 5. คุณคิดว่าการสื่อสารในชีวิตประจำวันควรมีการสลับภาษาหรือไม่ ซึ่งคำถามทั้ง 5 ข้อนี้จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อและการใช้ภาษา

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เกณฑ์ในการวิเคราะห์ประเภทของการสลับภาษา ผู้วิจัยนำทฤษฎีของ Sankoff and Poplack (1981) มาใช้เป็นเกณฑ์ในการจำแนกประเภทของการสลับภาษา
2. เกณฑ์ในการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของการสลับภาษา ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีของ Crystal (2006) มาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของการสลับภาษา
3. เกณฑ์ในการวิเคราะห์ความถี่ของการสลับภาษา ในการพูดครั้งหนึ่ง (Utterance) เมื่อมีการสลับภาษาจากภาษาใดคำไปใช้ภาษาไทยไม่ว่าจะเป็นการสลับภาษาในระดับคำ วลี ประโยค หรือระดับข้อความที่ยาวกว่าประโยค ผู้วิจัยจะนับความถี่ของการสลับภาษาเป็น 1 ครั้ง เช่น **ฮั่นฮังจี้** เลื่อทำไม อากาศร้อนอย่างนี้เนี่ย แปลว่า ร้อนอะไรอย่างนี้ทำไม อากาศร้อนอย่างนี้เนี่ย
4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ที่มีต่อการสลับภาษาและการสลับภาษาในชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยนำข้อมูลในส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 มาศึกษาว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร

6. ผลการวิจัย

6.1 ความถี่และประเภทของการสลับภาษาตามช่วงอายุ

ตารางที่ 1 ความถี่และประเภทของการสลับภาษาในแต่ละช่วงอายุ (บ้าน)

ช่วงอายุ	ความถี่ในการสลับภาษา		รวมความถี่ทั้งหมด (ครั้ง)	ร้อยละ (%)	การสลับภาษาระดับคำหรือวลี	ร้อยละ (%)	การสลับภาษาในประโยค	ร้อยละ (%)	การสลับภาษาระหว่างประโยค	ร้อยละ (%)
	การบันทึกเสียง (1)	การบันทึกเสียง (2)								
วัยรุ่น	7	2	9	100	5	55.56	0	0	4	44.44
กลางคน	40	22	62	100	10	16.13	4	6.45	48	77.42
สูงอายุ	1	0	1	100	1	100	0	0	0	0
รวม	48	24	72	100	16	22.22	4	5.56	52	72.22

จากตารางที่ 1 พบว่าช่วงอายุวัยรุ่นมีการสลับภาษา 2 ประเภทคือ การสลับภาษาระดับคำหรือวลี พบมากที่สุด (ร้อยละ 55.56) และการสลับภาษาระหว่างประโยค (ร้อยละ 44.44) สำหรับวัยกลางคน พบว่ามีการสลับภาษาระหว่างประโยคมากที่สุด (ร้อยละ 77.42) รองมาคือการสลับภาษาระดับคำหรือวลี

(ร้อยละ 16.13) และการสลับภาษาภายในประโยคพบน้อยที่สุด (ร้อยละ 6.45) ด้านวัยสูงอายุพบว่ามีการสลับภาษาในระดับคำหรือวลีเท่านั้น คิดเป็นหนึ่งร้อยเปอร์เซ็นต์ ด้านความถี่ของการสลับภาษาโดยรวม 3 ช่วงอายุมีจำนวน 72 ครั้ง และหากพิจารณาตามช่วงอายุ พบว่าช่วงวัยกลางคนมีความถี่ของการสลับภาษามากที่สุดมีจำนวน 62 ครั้ง รองลงมาคือ ช่วงวัยรุ่นจำนวน 9 ครั้ง และช่วงวัยสูงอายุจำนวน 1 ครั้ง ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ความถี่และประเภทของการสลับภาษาตามช่วงอายุ (บ้าน)

ประเภทของการสลับภาษา	ความถี่ในการสลับภาษา (ครั้ง)	ร้อยละ (%)	ช่วงอายุ					
			วัยรุ่น	ร้อยละ (%)	กลางคน	ร้อยละ (%)	สูงอายุ	ร้อยละ (%)
การสลับภาษาระดับคำหรือวลี	16	100	5	31.25	10	62.50	1	6.25
การสลับภาษาภายในประโยค	4	100	0	0	4	100	0	0
การสลับภาษาระหว่างประโยค	52	100	4	7.69	48	92.31	0	0
รวม	72	100	9	12.50	62	86.11	1	1.39

จากตารางที่ 2 พบว่าการสลับภาษาระดับคำหรือวลีพบมากที่สุดในช่วงวัยกลางคน (ร้อยละ 62.50) รองลงมาคือ ช่วงวัยรุ่น (ร้อยละ 31.25) และช่วงวัยสูงอายุ (ร้อยละ 6.25) ด้านการสลับภาษาภายในประโยคพบในช่วงวัยกลางคนเท่านั้น คิดเป็นหนึ่งร้อยเปอร์เซ็นต์ สำหรับการสลับภาษาระหว่างประโยคพบใน 2 ช่วงวัยคือ ช่วงวัยกลางคน (ร้อยละ 92.31) และช่วงวัยรุ่น (ร้อยละ 7.69) เมื่อพิจารณาความถี่ในการสลับภาษาแต่ละประเภทพบว่าการสลับภาษาระหว่างประโยคมีความถี่มากที่สุด

ตารางที่ 3 ความถี่และประเภทของการสลับภาษาในแต่ละช่วงอายุ (ร้านค้า)

ช่วงอายุ	ความถี่ในการสลับภาษา	รวมความถี่	ร้อยละ (%)	ภาษาระดับ	ร้อยละ (%)	ภาษาภายใน	ร้อยละ (%)	ภาษาระหว่าง	ร้อยละ (%)	ภาษาระดับข้อความ	ร้อยละ (%)

	การบันทึกเสียง (1)	การบันทึกเสียง (2)										
วัยรุ่น	31	43	74	100	43	58.11	7	9.46	24	32.43	0	0
กลางคน	24	16	40	100	12	30	0	0	28	70	0	0
สูงอายุ	61	57	118	100	34	28.81	3	2.54	80	67.80	1	0.85
รวม	116	116	232	100	89	38.36	10	4.31	132	56.90	1	0.43

จากตารางที่ 3 พบว่าช่วงอายุวัยรุ่นมีการสลับภาษา 3 ประเภท โดยการสลับภาษาระดับคำหรือวลีพบมากที่สุด (ร้อยละ 58.11) รองลงมาคือ การสลับภาษาระหว่างประโยค (ร้อยละ 32.43) และการสลับภาษาภายในประโยค (ร้อยละ 9.46) ทางด้านวัยกลางคนพบการสลับภาษา 2 ประเภทได้แก่ การสลับภาษาระหว่างประโยค (ร้อยละ 70) และการสลับภาษาระดับคำหรือวลี (ร้อยละ 30) ในขณะที่วัยสูงอายุมีการสลับภาษา 4 ประเภทได้แก่ การสลับภาษาระหว่างประโยคพบมากที่สุด (ร้อยละ 67.80) รองลงมาคือ การสลับภาษาระดับคำหรือวลี (ร้อยละ 28.81) การสลับภาษาภายในประโยค (ร้อยละ 2.54) และการสลับภาษาระดับข้อความที่ยาวกว่าประโยค (ร้อยละ 0.85) สำหรับความถี่ในการสลับภาษาโดยรวม 3 ช่วงอายุมีจำนวน 232 ครั้ง และหากพิจารณาตามช่วงอายุพบว่าช่วงวัยสูงอายุมีความถี่ในการสลับภาษามากที่สุดมีจำนวน 118 ครั้ง รองลงมาคือ ช่วงวัยรุ่นมีจำนวน 74 ครั้ง และช่วงวัยกลางคนมีจำนวน 40 ครั้ง ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ความถี่และประเภทของการสลับภาษาตามช่วงอายุ (จำนวนคำ)

ประเภทของการสลับภาษา	ความถี่ในการสลับภาษา (ครั้ง)	ร้อยละ (%)	ช่วงอายุ					
			วัยรุ่น	ร้อยละ (%)	กลางคน	ร้อยละ (%)	สูงอายุ	ร้อยละ (%)
การสลับภาษาระดับคำหรือวลี	89	100	43	48.31	12	13.49	34	38.20

การสลับภาษาภายในประโยค	10	100	7	70	0	0	3	30
การสลับภาษาระหว่างประโยค	132	100	24	18.18	28	21.21	80	60.61
การสลับภาษาระดับข้อความที่ยาวกว่าประโยค	1	100	0	0	0	0	1	100
รวม	232	100	74	31.90	40	17.24	118	50.86

จากตารางที่ 4 พบว่ามีการสลับภาษาระดับคำหรือวลีมากที่สุดในช่วงวัยรุ่น (ร้อยละ 48.31) รองลงมาเป็นช่วงวัยสูงอายุ (ร้อยละ 38.20) และช่วงวัยกลางคน (ร้อยละ 13.49) ด้านการสลับภาษาภายในประโยคพบใน 2 ช่วงอายุคือ ช่วงวัยรุ่น (ร้อยละ 70) และช่วงสูงอายุ (ร้อยละ 30) สำหรับการสลับภาษาระหว่างประโยคพบมากที่สุดในช่วงวัยสูงอายุ (ร้อยละ 60.61) รองลงมาคือ ช่วงวัยกลางคน (ร้อยละ 21.21) และช่วงวัยรุ่น (ร้อยละ 18.18) และกรณีการสลับภาษาระดับข้อความที่ยาวกว่าประโยคพบในช่วงวัยสูงอายุเท่านั้น คิดเป็นหนึ่งในร้อยเปอร์เซ็นต์ เมื่อพิจารณาความถี่ของการสลับภาษาแต่ละประเภทพบว่าการสลับภาษาระหว่างประโยคพบมากที่สุด

ตารางที่ 5 ความถี่และประเภทของการสลับภาษาในแต่ละช่วงอายุ (โรงเรียน)

ช่วงอายุ	ความถี่ในการสลับภาษา		รวมความถี่ทั้งหมด (ครั้ง)	ร้อยละ (%)	การสลับภาษาระดับคำหรือวลี	ร้อยละ (%)	การสลับภาษาภายในประโยค	ร้อยละ (%)	การสลับภาษาระหว่างประโยค	ร้อยละ (%)	การสลับภาษาระดับข้อความที่ยาวกว่าประโยค	ร้อยละ (%)
	การบันทึกเสียง (1)	การบันทึกเสียง (2)										
วัยรุ่น	19	34	53	100	15	28.30	1	1.89	33	62.26	4	7.55
กลางคน	14	12	26	100	1	3.85	1	3.85	23	88.46	1	3.85

สูงอายุ	21	21	42	100	11	26.19	1	2.38	30	71.43	0	0
รวม	54	67	121	100	27	22.31	3	2.48	86	71.08	5	4.13

จากตารางที่ 5 พบว่าช่วงอายุวัยรุ่นมีการสลับภาษาระหว่างประโยคมากที่สุด (ร้อยละ 62.26) รองลงมาคือ การสลับภาษาระดับคำหรือวลี (ร้อยละ 28.30) การสลับภาษาระดับข้อความที่ยาวกว่าประโยค (ร้อยละ 7.55) และการสลับภาษาภายในประโยค (ร้อยละ 1.89) ตามลำดับ ในช่วงวัยกลางคนพบการสลับภาษาระหว่างประโยคมากที่สุด (ร้อยละ 88.46) ส่วนการสลับภาษาประเภทอื่นๆพบจำนวน 1 ครั้งเท่านั้น ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 3.85 ทางด้านวัยสูงอายุพบการสลับภาษา 3 ประเภทได้แก่ การสลับภาษาระหว่างประโยคพบมากที่สุด (ร้อยละ 71.43) การสลับภาษาระดับคำหรือวลี (ร้อยละ 26.19) และการสลับภาษาภายในประโยค (ร้อยละ 2.38) ตามลำดับ ด้านความถี่ในการสลับภาษาโดยรวมทั้ง 3 ช่วงอายุมีจำนวน 121 ครั้ง หากพิจารณาตามช่วงอายุ พบว่าช่วงวัยรุ่นมีความถี่ในการสลับภาษามากที่สุดจำนวน 53 ครั้ง รองลงมาคือ ช่วงวัยสูงอายุมีจำนวน 42 ครั้ง และช่วงวัยกลางคนมีจำนวน 26 ครั้ง ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ความถี่และประเภทของการสลับภาษาตามช่วงอายุ (โรงเรียน)

ประเภทของการสลับภาษา	ความถี่ในการสลับภาษา (ครั้ง)	ร้อยละ (%)	ช่วงอายุ					
			วัยรุ่น	ร้อยละ (%)	กลางคน	ร้อยละ (%)	สูงอายุ	ร้อยละ (%)
การสลับภาษาระดับคำหรือวลี	27	100	15	55.56	1	3.70	11	40.74
การสลับภาษาภายในประโยค	3	100	1	33.33	1	33.33	1	33.33
การสลับภาษาระหว่างประโยค	86	100	33	38.37	23	26.74	30	34.89
การสลับภาษาระดับข้อความที่ยาวกว่าประโยค	5	100	4	80	1	20	0	0
รวม	121	100	53	43.80	26	21.49	42	34.71

จากตารางที่ 6 พบการสลับภาษาระดับคำหรือวลีมากที่สุดในช่วงวัยรุ่น (ร้อยละ 55.56) รองลงมา คือ ช่วงวัยสูงอายุ (ร้อยละ 40.74) และช่วงวัยกลางคน (ร้อยละ 3.70) ด้านการสลับภาษาภายในประโยค พบในแต่ละช่วงวัยจำนวน 1 ครั้งเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 33.33 สำหรับการสลับภาษาระหว่างประโยคพบ ในช่วงวัยรุ่นมากที่สุด (ร้อยละ 38.37) รองลงมาคือ ช่วงวัยสูงอายุ (ร้อยละ 34.89) และช่วงวัยกลางคน (ร้อยละ 26.74) และกรณีของการสลับภาษาระดับข้อความที่ยาวกว่าประโยคพบใน 2 ช่วงอายุคือ ช่วง วัยรุ่น (ร้อยละ 80) และช่วงวัยกลางคน (ร้อยละ 20) เมื่อพิจารณาการสลับภาษาแต่ละประเภทพบว่าการ สลับภาษาระหว่างประโยคมีความถี่มากที่สุด

6.2 ความถี่และประเภทของการสลับภาษาตามวัยนลีลา

ตารางที่ 7 ความถี่และประเภทของการสลับภาษาตามวัยนลีลา

สถานที่	รวมความถี่ในการสลับภาษา (ครั้ง)	ร้อยละ (%)	การสลับภาษาระดับคำหรือวลี	ร้อยละ (%)	การสลับภาษาภายในประโยค	ร้อยละ (%)	การสลับภาษาระหว่างประโยค	ร้อยละ (%)	การสลับภาษาระดับข้อความที่ยาวกว่าประโยค	ร้อยละ (%)
บ้าน	72	100	16	22.22	4	5.56	52	72.22	0	0
ร้านค้า	232	100	89	38.36	10	4.31	132	56.90	1	0.43
โรงเรียน	121	100	27	22.31	3	2.48	86	71.07	5	4.13
รวม	425	100	132	31.06	17	4	270	63.53	6	1.41

ลงมาคือ การสลับภาษา

ภาษาภายในประโยค (ร้อยละ 4.31) และการสลับภาษาในระดับข้อความที่ยาวกว่าประโยคพบน้อยที่สุด (ร้อยละ 0.43) ทางด้าน “โรงเรียน” พบว่าการสลับภาษาระหว่างประโยคมากที่สุด (ร้อยละ 71.07) รองลงมาคือ การสลับภาษาระดับคำหรือวลี (ร้อยละ 22.31) การสลับภาษาระดับข้อความที่ยาวกว่าประโยค (ร้อยละ 4.13) และการสลับภาษาภายในประโยคพบน้อยที่สุด (ร้อยละ 2.48) และพบว่าความถี่ในการสลับภาษาโดยรวม 3 วจนลีลา มีจำนวน 425 ครั้ง หากพิจารณาตามวจนลีลาสรุปได้ว่า “วจนลีลา หรือ” มีความถี่ในการสลับภาษามากที่สุดมีจำนวน 232 ครั้ง รองลงมาคือ “วจนลีลาทางการ” มีจำนวน 121 ครั้ง และ “วจนลีลาสันทสนม” มีจำนวน 72 ครั้งตามลำดับ

6.3 ความถี่และประเภทของวัตถุประสงค์ในการสลับภาษาตามช่วงอายุ

ตารางที่ 8 ความถี่และประเภทของวัตถุประสงค์ในการสลับภาษาตามช่วงอายุ (บ้าน)

ช่วงอายุ	รวมความถี่	วัตถุประสงค์
----------	------------	--------------

	ของสมาชิก ครอบครัว	เพื่อให้เกิดการรับรู้ คำศัพท์ร่วมกัน	เพื่อแสดงความ เป็นพวกพ้อง	เพื่อแสดงทัศนคติ หรืออารมณ์ต่างๆ
วัยรุ่น	9	0	2	7
วัยกลางคน	62	7	53	2
สูงอายุ	1	0	1	0
รวม	72	7	56	9
ร้อยละ	100	9.72	77.78	12.50

จากตารางที่ 8 พบว่าความถี่ของวัตถุประสงค์ของสมาชิกครอบครัวโดยรวมมี 72 ครั้ง เมื่อพิจารณาตามประเภทของวัตถุประสงค์ พบว่าวัตถุประสงค์เพื่อแสดงความเป็นพวกพ้องพบมากที่สุด (ร้อยละ 77.78) รองลงมาคือ เพื่อแสดงทัศนคติหรืออารมณ์ต่างๆ (ร้อยละ 12.50) และเพื่อให้เกิดการรับรู้คำศัพท์ร่วมกัน (ร้อยละ 9.72) หากพิจารณาตามช่วงอายุ พบว่าช่วงวัยกลางคนมีความถี่ของวัตถุประสงค์โดยรวมมากที่สุดจำนวน 62 ครั้ง รองลงมาคือ ช่วงวัยรุ่นมีจำนวน 9 ครั้ง และช่วงวัยสูงอายุนี้อาจมีจำนวน 1 ครั้ง ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ความถี่และประเภทของวัตถุประสงค์ในการสลับภาษาตามช่วงอายุ (ร้านค้า)

ช่วงอายุ	รวมความถี่ ของสมาชิก ครอบครัว	ประเภทของวัตถุประสงค์		
		เพื่อให้เกิดการรับรู้ คำศัพท์ร่วมกัน	เพื่อแสดงความ เป็นพวกพ้อง	เพื่อแสดงทัศนคติ หรืออารมณ์ต่างๆ
วัยรุ่น	74	23	45	6
วัยกลางคน	42	5	29	8
สูงอายุ	128	28	85	15
รวม	244	56	159	29
ร้อยละ	100	22.95	65.16	11.89

จากตารางที่ 9 พบว่าความถี่ของวัตถุประสงค์โดยรวมของแม่ค้ามี 244 ครั้ง เมื่อพิจารณาตามประเภทของวัตถุประสงค์ พบว่าวัตถุประสงค์เพื่อแสดงความเป็นพวกพ้องพบมากที่สุด (ร้อยละ 65.16) รองลงมาคือ เพื่อให้เกิดการรับรู้คำศัพท์ร่วมกัน (ร้อยละ 22.95) และเพื่อแสดงทัศนคติหรืออารมณ์ต่างๆ (ร้อยละ 11.89) หากพิจารณาตามช่วงอายุ พบว่าช่วงวัยสูงอายุนี้อาจมีความถี่ของวัตถุประสงค์โดยรวมมากที่สุด

มีจำนวน 128 ครั้ง รองลงมาคือ ช่วงวัยรุ่นมีจำนวน 74 ครั้ง และช่วงวัยกลางคนมีจำนวน 42 ครั้ง ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ความถี่และประเภทของวัตถุประสงค์ในการสลับภาษาตามช่วงอายุ

(โรงเรียน)

ช่วงอายุ	รวมความถี่ของสมาชิกครอบครัว	ประเภทของวัตถุประสงค์		
		เพื่อให้เกิดการรับรู้คำศัพท์ร่วมกัน	เพื่อแสดงความเป็นพวกพ้อง	เพื่อแสดงทัศนคติหรืออารมณ์ต่างๆ
วัยรุ่น	57	2	43	12
วัยกลางคน	26	1	20	5
สูงอายุ	42	0	42	0
รวม	125	3	105	17
ร้อยละ	100	2.40	84	13.60

จากตารางที่ 10 พบว่าความถี่ของวัตถุประสงค์โดยรวมของครูมีทั้งหมด 125 ครั้ง เมื่อพิจารณาตามประเภทของวัตถุประสงค์ พบว่าวัตถุประสงค์เพื่อแสดงความเป็นพวกพ้องพบมากที่สุด (ร้อยละ 84) รองลงมาคือ เพื่อแสดงทัศนคติหรืออารมณ์ต่างๆ (ร้อยละ 13.60) และวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการรับรู้คำศัพท์ร่วมกัน (ร้อยละ 2.40) หากพิจารณาตามช่วงอายุ พบว่าช่วงวัยรุ่นมีความถี่ของวัตถุประสงค์โดยรวมมากที่สุดจำนวน 57 ครั้ง รองลงมาคือ ช่วงวัยสูงอายุมี 42 ครั้ง และช่วงวัยกลางคนมี 26 ครั้ง ตามลำดับ

6.4 ความถี่และประเภทของวัตถุประสงค์ในการสลับภาษาตามวัยจนลีลา

ตารางที่ 11 ความถี่และประเภทของวัตถุประสงค์ในการสลับภาษาตามวันลีลา

สถานที่	รวมความถี่ ของแต่ละ สถานที่	วัตถุประสงค์					
		เพื่อให้เกิดการ รับรู้คำศัพท์ ร่วมกัน	ร้อยละ	เพื่อแสดง ความเป็น พวกพ้อง	ร้อยละ	เพื่อแสดง ทัศนคติ หรืออารมณ์ ต่างๆ	ร้อยละ
บ้าน	72	7	9.72	56	77.78	9	12.50
ร้านค้า	244	56	22.95	159	65.16	29	11.89
โรงเรียน	125	3	2.40	105	84	17	13.60
รวม	441	66	14.97	320	72.56	55	12.47

จากตารางที่ 11 พบว่า “บ้าน” พบวัตถุประสงค์เพื่อแสดงความเป็นพวกพ้องมากที่สุด (ร้อยละ 77.78) รองลงมาคือ เพื่อแสดงทัศนคติหรืออารมณ์ต่างๆ (ร้อยละ 12.50) และเพื่อให้เกิดการรับรู้คำศัพท์ร่วมกัน (ร้อยละ 9.72) ทางด้าน “ร้านค้า” พบวัตถุประสงค์เพื่อแสดงความเป็นพวกพ้องมากที่สุด (ร้อยละ 65.16) รองลงมาคือ เพื่อให้เกิดการรับรู้คำศัพท์ร่วมกัน (ร้อยละ 22.95) และเพื่อแสดงทัศนคติหรืออารมณ์ต่างๆ (ร้อยละ 11.89) สำหรับ “โรงเรียน” พบวัตถุประสงค์เพื่อแสดงความเป็นพวกพ้องมากที่สุด (ร้อยละ 84) รองลงมาคือ เพื่อแสดงทัศนคติหรืออารมณ์ต่างๆ (ร้อยละ 13.60) และวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการรับรู้คำศัพท์ร่วมกัน (ร้อยละ 2.40) สำหรับความถี่ของวัตถุประสงค์แต่ละประเภทโดยรวมทั้ง 3 วันลีลา มีจำนวน 441 ครั้ง หากพิจารณาตามวันลีลาอาจสรุปได้ว่า “วันลีลาหาซื้อ” มีความถี่มากที่สุดมีจำนวน 244 ครั้ง รองลงมาคือ “วันลีลาทางการ” มีจำนวน 125 ครั้ง และ “วันลีลาสันทสนม” มีจำนวน 72 ครั้ง ตามลำดับ

6.5 ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อและการใช้ภาษา

1. ความเชื่อ หมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในที่นี้หมายถึง ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างชาวไทยดำเกี่ยวกับการสลับภาษาระหว่างภาษาไทยดำและภาษาไทยกลาง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างแสดงออกมาด้วยคำพูด ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างชาวไทยดำ 9 คน โดยใช้คำถามเกี่ยวกับความเชื่อมีจำนวน 5 ข้อ ซึ่งผลมีดังนี้

กลุ่มตัวอย่างเชื่อว่าภาษาที่ควรใช้สื่อสารกับวัยรุ่นชาวไทยดำมากที่สุดคือ ภาษาไทย (ร้อยละ 55.56) ดังตัวอย่าง “ถ้าคุยกับวัยรุ่นสมัยนี้จะใช้ภาษาไทย เพราะวัยรุ่นเดี๋ยวนี้พ่อแม่เขาพูดไทยกับลูก ลูกก็เลยพูดไทย” รองลงมาคือ ภาษาไทดำ (ร้อยละ 33.33) ดังตัวอย่าง “ถ้าเป็นคนลาวโง่งที่เป็นวัยรุ่นก็จะใช้ภาษาลาวคุยกัน” และใช้ทั้งภาษาไทยและภาษาไทดำ (ร้อยละ 11.11) ดังตัวอย่าง “ถ้าเป็นวัยรุ่นคนลาวก็จะพูดภาษาลาว แต่ถ้าวัยรุ่นคนนั้นไม่พูดลาวกับเรา เราก็จะพูดภาษาไทยกับเขา”

กลุ่มตัวอย่างเชื่อว่าภาษาที่ควรใช้สื่อสารกับคนสูงอายุชาวไทยดำมากที่สุดคือ ภาษาไทดำ (ร้อยละ 55.56) ดังตัวอย่าง “ถ้าเป็นคนแก่ที่เป็นคนลาวก็จะพูดภาษาลาวด้วยตลอดเลย” และใช้ทั้งภาษาไทยและภาษาไทดำ (ร้อยละ 44.44) ดังตัวอย่าง “ถ้าคนแก่ก็ต้องดูที่การแต่งตัว ถ้านุ่งผ้าซิ่นอย่างนี้พูดลาวเลยแน่นอน แต่ถ้าไม่ได้แต่งตัวแบบนี้ก็จะพูดภาษาไทยกับเขาก่อนเพราะไม่แน่ใจ บางทีก็ใช้ทั้งสองภาษาเลย”

กลุ่มตัวอย่างเชื่อว่าภาษาที่ควรใช้สื่อสารกับคนไทยที่ฟังภาษาไทดำเข้าใจ มากที่สุดคือ ภาษาไทย (ร้อยละ 55.56) ดังตัวอย่าง “ใช้ภาษาไทยเพราะกลัวว่าคนฟังจะไม่เข้าใจภาษาลาวเป็นบางคำก็เลยต้องใช้ภาษาไทย” รองลงมาคือ ภาษาไทดำ (ร้อยละ 33.33) ดังตัวอย่าง “ก็จะคุยภาษาลาวเลยเพราะคุยกันรู้เรื่องอยู่แล้ว ” และใช้ทั้งภาษาไทยและภาษาไทดำ (ร้อยละ 11.11) ดังตัวอย่าง “จะใช้ภาษาโง่งสลับกับภาษาไทย เพราะว่าเขาฟังเราไม่รู้เรื่อง แต่ถ้าคำไหนเข้าใจยากก็ใช้ภาษาไทยให้เขาเข้าใจง่ายขึ้น”

กลุ่มตัวอย่างเชื่อว่าการสลับภาษามีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงความเป็นพวกพ้องมากที่สุด (ร้อยละ 55.56) ดังตัวอย่าง “ก็อยากให้คนไทยเข้าใจเรื่องที่เราพูดก็เลยต้องพูดไทยเหมือนพวกเขา” รองลงมาคือ เพื่อให้เกิดการรับรู้คำศัพท์ร่วมกัน (ร้อยละ 33.33) ดังตัวอย่าง “ไม่รู้จะเรียกชื่อสิ่งของยังไงในภาษาโง่งก็เลยต้องใช้ภาษาไทย ” และเพื่อแสดงอารมณ์ (ร้อยละ 11.11) ดังตัวอย่าง “เวลาที่พูดล้อเล่นกันก็จะพูดสลับกันเพื่อให้เกิดอารมณ์ขำขัน สนุกสนานเวลาคุยกัน”

กลุ่มตัวอย่างเชื่อว่าควรมีการสลับภาษาในชีวิตประจำวันอย่างสม่ำเสมอ (ร้อยละ 55.56) ดังตัวอย่าง “ควรมีการสลับภาษาเป็นประจำเพราะคนไทยฟังเราไม่รู้เรื่อง” และควรมีการสลับภาษาบางครั้ง (44.44) ดังตัวอย่าง “ควรสลับภาษาเป็นบางครั้ง ถ้าพูดเรื่องสำคัญไม่ควรสลับ แต่ถ้าพูดล้อเล่นกันก็สลับภาษาได้”

2. การใช้ภาษา หมายถึง การสื่อสารในชีวิตประจำวันของกลุ่มตัวอย่างชาวไทยดำ ซึ่งผลของการใช้ภาษาแบ่งตามช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างมีดังนี้

ตารางที่ 12 ค่าร้อยละและความถี่ในการใช้ภาษาไทยและภาษาไทดำ

ช่วงอายุ	คนที่	จำนวนครั้งของการพูด (Utterances)	ภาษาไทย	ภาษาไทดำ
วัยรุ่น	1	545	425	120
	2	523	99	424
	3	371	362	9
รวม	3	1,439	886	553
ร้อยละ	33.33	100	61.57	38.43
วัยกลางคน	1	455	411	44
	2	326	228	98
	3	349	96	253
รวม	3	1,130	735	395
ร้อยละ	33.33	100	65.04	34.96
วัยสูงอายุ	1	528	420	108
	2	609	231	378
	3	132	1	131
รวม	3	1,269	652	617
ร้อยละ	33.33	100	51.38	48.62
รวมทั้งหมด	9	3,838	2,273	1,565
ร้อยละ	100	100	59.22	40.78

จากตารางที่ 12 พบว่ากลุ่มตัวอย่างช่วงวัยรุ่นมีการพูดทั้งหมด 1,439 ครั้ง ซึ่งเป็นการใช้ภาษาไทย 886 ครั้ง (ร้อยละ 61.57) และภาษาไทดำ 553 ครั้ง (ร้อยละ 38.43) ช่วงวัยกลางคนมีการพูดทั้งหมด 1,130 ครั้ง ใช้ภาษาไทย 735 ครั้ง (ร้อยละ 65.04) ภาษาไทดำ 395 ครั้ง (ร้อยละ 34.96) ช่วงวัยสูงอายุมีการพูดทั้งหมด 1,269 ครั้ง ใช้ภาษาไทย 652 ครั้ง (ร้อยละ 51.38) และภาษาไทดำ 617 ครั้ง (ร้อยละ 48.62) หากพิจารณา 3 ช่วงอายุ พบว่ามีการพูดทั้งหมด 3,838 ครั้ง ซึ่งเป็นการใช้ภาษาไทย 2,273 ครั้ง (ร้อยละ 59.22) และการใช้ภาษาไทดำ 1,565 ครั้ง (ร้อยละ 40.78) จากตารางโดยสรุปได้ว่าการใช้ภาษาไทยมากกว่าภาษาไทดำ

ตารางที่ 13 ค่าร้อยละและความถี่ในการสลับภาษา

ช่วงอายุ	คนที่	จำนวนครั้งของการพูดทั้งหมด (Utterances)	รวมความถี่ในการสลับภาษา ทั้งหมด
วัยรุ่น	1	545	53
	2	523	74
	3	371	9
รวม	3	1,439	136
ร้อยละ	33.33	100	9.45
วัยกลางคน	1	455	26
	2	326	40
	3	349	62
รวม	3	1,130	128
ร้อยละ	33.33	100	11.33
วัยสูงอายุ	1	528	42
	2	609	118
	3	132	1
รวม	3	1,269	161
ร้อยละ	33.33	100	12.68
รวมทั้งหมด	9	3,838	425
ร้อยละ	100	100	11.07

จากตารางที่ 13 พบว่ากลุ่มตัวอย่างช่วงอายุวัยรุ่นมีการพูดทั้งหมด 1,439 ครั้ง มีการสลับภาษาทั้งหมด 136 ครั้ง (ร้อยละ 9.45) ช่วงวัยกลางคนมีการพูดทั้งหมด 1,130 ครั้ง มีการสลับภาษาทั้งหมด 128 ครั้ง (ร้อยละ 11.33) สำหรับช่วงวัยสูงอายุมีการพูดทั้งหมด 1,269 ครั้ง มีการสลับภาษาทั้งหมด 161 ครั้ง (ร้อยละ 12.68) หากพิจารณาจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ช่วงอายุ พบว่ามีการพูดทั้งหมด 3,838 ครั้ง มีการสลับภาษาทั้งหมด 425 ครั้ง (ร้อยละ 11.07)

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบข้อมูลด้านความถี่และข้อมูลด้านสถิติของการใช้ภาษาสามารถอธิบายในแต่ละประเด็นได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อว่าควรสื่อสารกับวัยรุ่นชาวไทยดำด้วยภาษาไทยมากที่สุด รองลงมาคือ การใช้ภาษาไทยดำ และการใช้ทั้งสองภาษา ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลทางสถิติจากตารางที่ 12 จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีการใช้ภาษาไทย (ร้อยละ 59.22) ซึ่งมากกว่าภาษาไทยดำ (ร้อยละ 40.78) ดังนั้นความเชื่อและการใช้ภาษาในประเด็นนี้มีความสอดคล้องกัน

2. กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อว่าควรสื่อสารกับคนสูงอายุชาวไทยดำด้วยภาษาไทยดำมากที่สุด รองลงมาคือ การใช้ทั้งสองภาษา เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลทางสถิติจากตารางที่ 12 พบว่ากลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีการใช้ภาษาไทย (ร้อยละ 59.22) ซึ่งมากกว่าภาษาไทยดำ (ร้อยละ 40.78) ดังนั้นความเชื่อและการใช้ภาษาในประเด็นนี้จึงไม่สอดคล้องกัน

3. กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อว่าควรสื่อสารกับคนไทยที่ฟังภาษาไทยดำเข้าใจด้วยการใช้ภาษาไทยมากที่สุด รองลงมาคือ ภาษาไทยดำ และการใช้ทั้งสองภาษา เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลทางสถิติจากตารางที่ 12 จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีการใช้ภาษาไทย (ร้อยละ 59.22) ซึ่งมากกว่าภาษาไทยดำ (ร้อยละ 40.78) ดังนั้นความเชื่อและการใช้ภาษาในประเด็นนี้มีความสอดคล้องกัน

4. กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อว่าการสลับภาษามีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงความเป็นพวกพ้องมากที่สุด รองลงมาคือ เพื่อให้เกิดการรับรู้คำศัพท์ร่วมกัน และเพื่อแสดงอารมณ์ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบข้อมูลทางสถิติจากตารางที่ 8-10 พบว่ากลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีการสลับภาษาเพื่อแสดงความเป็นพวกพ้องมากที่สุด ดังนั้นความเชื่อและการใช้ภาษาในประเด็นนี้มีความสอดคล้องกัน

5. กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อว่าควรมีการสลับภาษาในชีวิตประจำวันอย่างสม่ำเสมอมากที่สุด รองลงมาคือ ควรสลับภาษาเป็นบางครั้ง เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลทางสถิติจากตารางที่ 13 จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างโดยรวมทั้ง 3 ช่วงอายุมีความถี่ในการสลับภาษาคิดเป็นร้อยละ 11.07 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าความเชื่อและการใช้ภาษาในประเด็นนี้ไม่สอดคล้องกัน

7. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ประเภทของการสลับภาษาที่พบในงานวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับทฤษฎีของ Sankoff and Poplack (1981) อย่างไรก็ตามพบการสลับภาษาเพิ่มอีกหนึ่งประเภทคือ การสลับภาษาระดับข้อความที่ยาวกว่าประโยค (Long turns) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการวิจัยครั้งนี้พบการสลับภาษาทั้งหมด 4 ประเภทได้แก่ การสลับภาษาในระดับคำหรือวลี การสลับภาษาภายในประโยค การสลับภาษาระหว่างประโยค และการสลับภาษาระดับข้อความที่ยาวกว่าประโยค ด้านวัตถุประสงค์ของการสลับภาษาพบว่าสอดคล้องกับทฤษฎีของ Crystal (2006) ซึ่งได้จำแนกไว้ 3 ประการคือ เพื่อแสดงความเป็นพวกพ้องทางสังคม เพื่อให้เกิดการ

รับรู้คำศัพท์ร่วมกัน และเพื่อแสดงทัศนคติหรืออารมณ์ต่างๆ ซึ่งในงานวิจัยนี้พบวัตถุประสงค์เพื่อแสดงความเป็นพวกพ้องมากที่สุด สาเหตุอาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างชาวไทยต้องการแสดงความเป็นพวกพ้องเดียวกันกับคนไทย จึงมีการสลับไปใช้ภาษาไทยเหมือนกับคนไทย ซึ่งการใช้ภาษาเดียวกันในการสื่อสารทำให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน และยังแสดงให้เห็นถึงความเป็นพวกพ้อง หรือสมาชิกของกลุ่มเดียวกัน

ปัจจัยด้านอายุพบว่า มีผลต่อความถี่ของการสลับภาษาในแต่ละช่วงอายุที่แตกต่างกันโดยขึ้นอยู่กับแวดวงการใช้ภาษา (domains) กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู พบว่าช่วงอายุวัยรุ่นมีความถี่ในการสลับภาษามากที่สุด รองลงมาคือ ช่วงสูงอายุ และช่วงวัยกลางคน ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นแม่ค้า พบว่าช่วงวัยสูงอายุมีความถี่ในการสลับภาษามากที่สุด รองลงมาคือ ช่วงวัยรุ่น และวัยกลางคน ตามลำดับ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกครอบครัว พบว่าช่วงวัยกลางคนมีความถี่ในการสลับภาษามากที่สุด รองลงมาคือ ช่วงวัยรุ่น และช่วงวัยสูงอายุ ตามลำดับ ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถจัน สีหะอำไพ (2530) ได้ศึกษาการสลับภาษาของมัคคุเทศก์ โดยพบว่าอายุนั้นเป็นตัวแปรที่สำคัญที่ทำให้เกิดการสลับภาษา

ปัจจัยด้านวจนลีลาพบว่า มีผลต่อความถี่ของการสลับภาษาที่แตกต่างกัน กล่าวคือ วจนลีลาหยาบหรือมีความถี่ของการสลับภาษามากที่สุดมีจำนวน 232 ครั้ง รองลงมาคือ วจนลีลาทางการมีจำนวน 121 ครั้ง และวจนลีลาสนิทสนมมีจำนวน 72 ครั้ง ซึ่งจะเห็นได้ว่าความถี่ในการสลับภาษาในแต่ละวจนลีลาแตกต่างกันอย่างชัดเจน ซึ่งผลการศึกษาในประเด็นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชฎาพร นาถบุญ (2536) ซึ่งศึกษาเรื่องการสลับเปลี่ยนภาษาของชาวเชียงใหม่ และ บงกช ฐานุตตม (2541) ซึ่งศึกษาเรื่องการสลับภาษาระหว่างภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นใต้ของนักศึกษาชาวใต้ โดยผลการศึกษาของผู้วิจัยทั้งสองท่านแสดงให้เห็นว่าสถานที่ที่มีความเป็นทางการแตกต่างกันมีผลต่อการสลับภาษาที่ต่างกัน นอกจากนี้ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับ Surawan (1975 อ้างใน สุทธิธา ว่องพาณิชเจริญ, 2540 : 9) ซึ่งศึกษาการพูดของนักศึกษาไทยในสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับการแทรกแซงทางภาษาและการแปรทางภาษา พบว่าวจนลีลาเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มีการสลับภาษาเกิดขึ้น ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าวจนลีลา มีผลต่อการสลับภาษา

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อและการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันของกลุ่มตัวอย่างชาวไทย พบว่ามีทั้งรูปแบบที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกัน ซึ่งส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกันเหมือนดังที่ จันทรศรี นิตยฤกษ์ (ม.ป.ป.) ได้กล่าวไว้ว่าเมื่อเกิดความเชื่อแล้วก็มักจะแสดงออกทางกายและวาจาด้วยการพูด เช่น พูดตักเตือนสั่งสอน หรือแจ้งให้ผู้อื่นทราบ เป็นต้น นอกจากนี้ความเชื่อยังสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมทางภาษา และจากผลการวิจัยด้านความเชื่อพบว่ากลุ่มตัวอย่างเชื่อว่าควรใช้ภาษาไทยสื่อสารกับวัยรุ่นชาวไทย ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าวัฒนธรรมการใช้ภาษาของชาวไทยในปัจจุบันกำลังมีการเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะ

อย่างยิ่งการใช้ภาษาของวัยรุ่นชาวไทยคำ สาเหตุอาจเป็นเพราะในปัจจุบันวัยรุ่นชาวไทยมีการใช้ภาษาไทย สือสารในชีวิตประจำวันมากขึ้น

ในการศึกษาการสลับภาษาระหว่างภาษาไทยคำและภาษาไทยกลางครั้งนี้ พบว่ามีรูปแบบและกรณี ต่างๆ ซึ่งมีความสอดคล้องกับสมมติฐานของงานวิจัยที่ตั้งไว้ ในประเด็นของอายุพบว่าผลการศึกษามีทั้ง กรณีที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูพบความถี่ของการสลับ ภาษามากที่สุดในช่วงวัยรุ่น ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ด้านกลุ่มตัวอย่างที่เป็นแม่ค้าพบความถี่ของ การสลับภาษามากที่สุดในช่วงวัยสูงอายุ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ในทำนองเดียวกันกลุ่มตัวอย่างที่ เป็นสมาชิกครอบครัวพบความถี่ของการสลับภาษามากที่สุดในช่วงวัยกลางคน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สมมติฐานที่ตั้งไว้เช่นกัน ปัจจัยด้านวจนลีลา พบว่าผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน เนื่องจากวจน ลีลาหรือมีความถี่ในการสลับภาษามากที่สุด สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อและการใช้ภาษา พบว่าสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยในครั้งนี้

ในส่วนท้ายนี้ผลการวิจัย และเทคนิควิธีการวิจัยต่างๆ เช่น การสังเกตการณ์ที่ใช้เครื่องบันทึกเสียง การสัมภาษณ์ความคิดเห็น สามารถนำไปประยุกต์ใช้หรือเพื่อเป็นแนวทางในการสลับภาษาระหว่างภาษา อื่นๆตามแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคม อย่างไรก็ตามการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการสลับภาษาของชาวไทย คำที่อาศัยอยู่อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐมเท่านั้น ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาการสลับภาษาของชาวไทย คำที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดอื่นๆ เพื่อให้ทราบว่าผลการศึกษานั้นมีความคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร ซึ่งผลการวิจัยอาจทำให้มองเห็นภาพของการสลับภาษาระหว่างภาษาไทยคำและภาษาไทยกลางได้ ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

รายการเอกสารอ้างอิง

จันทร์ศรี นิตยฤกษ์. ม.ป.ป. ความรู้เรื่องคติชนวิทยา. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.

จารุพรรณ แก่นจันทร์. 2552. การสลับระหว่างภาษาอังกฤษและภาษาไทยในการเรียนการสอน วิชาภาษาอังกฤษ: กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหา บัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ฉันทณี รักธรรมยิ่ง. 2538. การใช้ภาษาของแพทย์ : การปนภาษาระหว่างภาษาไทยและ ภาษาอังกฤษ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ชวลีพร สวยศด. 2548. การพูดคำภาษาอังกฤษที่ปนในภาษาไทยของนักเรียนมัธยมศึกษา: กรณีศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 และปีที่ 6 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์ประยุกต์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดิษฐ์ ศรีนราวัฒน์. 2551. ภาษา กับ สังคม. กรุงเทพมหานคร: คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นันทนา อินทมานะ และคณะ. 2547. การสลับภาษาระหว่างภาษาไทยกลางกับภาษาไทยถิ่นอีสาน ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนวังตะเคียนวิทยาคม จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บงกช สุานุตตม. 2541. การสลับภาษาระหว่างภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นใต้ของนักศึกษา ชาวใต้. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญมี ปาวิชาตินกุล. 2546. ความเชื่อเรื่องผีในพิธีกรรมของชาวไทยในหมู่บ้านไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยศึกษา, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รังสรรค์ จันดี. 2541. การใช้วัจนลีลาและธัมมวัจนโวหารล้านนาของพระสงฆ์ภาคเหนือ. รายงานการวิจัย คณะธุรกิจการเกษตร, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- รัชฎาพร นาดบุญ. 2536. การสับเปลี่ยนภาษาของชาวเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุทธิภา ว่องพาณิชย์เจริญ. 2540. การปนภาษาอังกฤษในภาษาไทยของนักจัดรายการวิทยุภาคเอฟเอ็ม ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. อ้างถึง Surawan, P. 1975. The Speech of Thai Student in the U.S.A.: with Reference to Linguistic Interference and Variations. Master's thesis, Faculty of the Graduate School, the University of Texas at Austin.
- สุธาทิพย์ สว่างผล. 2543. ความเชื่อ: กรณีศึกษาชาวไทยทรงดำตำบลประชาสุขสันต์ อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร. สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ: ม.ป.ท.

- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2541. **ภาษาศาสตร์สังคม**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. 2545. **ภาษาในสังคมไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. *อ้างถึง Joos, M. 1961. *The Five Clock: a Linguistic Excursion into the Five Styles of English Usage*. New York: Harcourt, Brace and World.
- อรรจน์ สีหะอำไพ. 2530. **การใช้ภาษาของภาคเหนือ: การเปลี่ยนภาษาระหว่างไทยและอังกฤษ**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อัญชลี ชัยวิเชียร. 2550. **การสลับภาษาระหว่างภาษาไทยและภาษาอังกฤษโดยนักเรียนที่ศึกษาในหลักสูตรการเรียนการสอนแบบสองภาษา**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- Crystal, D. 2006. *How language works*. Oxford: Oxford University Press.
- Gardner-Chloros, P. 1991. *Language Selection and Switching in Strasbourg*. In Coupland, N. and Jaworski, A. (ed.). *Sociolinguistics A Reader and Coursebook*. New York: Palgrave Press.
- Rokeach, M. 1968. *Beliefs, Attitudes, and Values: a theory of organization and change*. San Francisco: Jossey-Bass, Inc.
- Sankoff, D. and S. Poplack. 1981. "A Formal Grammar for Code-switching". *Papers in Linguistics: International Journal of Human Communication*, 14(1), 3-45.
- Spolsky, B. 1998. *Sociolinguistics*. 3rd ed. New York: Oxford University Press.